राष्ट्रियसंस्कृत-संस्थानान्तर्गत—
दिल्लीस्थ-श्रीलालबहादुरशास्त्रीकेन्द्रीयसंस्कृतविद्यापीठस्थ-
'अनुसन्धान-प्रकाशन-विभाग'-प्रवर्तिता

त्रैमासिक पत्रिका

शोध-प्रभा

[अष्टमोऽङ्कः, जनवरी-फरवरी-मार्च १९७८ ई०]

प्रधान-सम्पादकः —
डॉ० सी० आर० स्वामिनाथः

सम्पादकः —
डॉ० रुद्रदेवत्रिपाठी

सहसम्पादक :—
डॉ० चक्रधरबिजल्वानः

प्रकाशन-स्थलम्
श्रीलालबहादुरशास्त्रीकेन्द्रीय-संस्कृत-विद्यापीठम्
१/६ शान्तिनिकेतनम्, नईदिल्ली-२१

SPD-417

From Library of
Samvit Prakash Dhar
L-3/8 DLF Phase 2,
Gurgaon, HR-122002

आचार्य-श्रीमदमृतवाग्भव-प्रणीतं

श्रीसिद्धमानवदर्शनम् ।

भगवत्या दर्शनार्थं गते मयि यदृच्छया ।
प्रद्युम्नपीठे काश्मीरे श्रीशारीपर्वताऽजिरे ॥ १ ॥
अकस्मान्मिलितः कोऽपि खेचरः सिद्धमानवः ।
भस्माच्छन्नो वह्निरिवाऽप्रतर्क्यज्ञानवान् महान् ॥ २ ॥
श्वेतोष्णीषो लम्बचोलस्तिलकाङ्कितभालवान् ।
नाऽतिस्थूलो नाऽतिह्रस्वो गौरश्यामच्छटान्वितः ॥ ३ ॥
उपविष्टः शाद्वलेयः पुमान् काश्मीरकाऽऽकृतिः ।
स्फुरतौष्ठेन मन्त्रादि-लक्ष्यमाणो जपन्निव ॥ ४ ॥
पञ्चस्तवी[१]श्लोकपाठं स्वरसौष्ठवमण्डितम् ।
आकर्ण्य मत्तः श्रवसोर्निषिञ्चन्तमिवामृतम् ॥ ५ ॥
समाप्तपाठं भूपृष्ठादुत्थितं गन्तुमुद्यतम् ।
अब्रुवन् हस्तसङ्केतान्मा गन्तुं स न्यवारयत् ॥ ६ ॥
आगत्य मत्सदेशे स प्रश्नान् कत्यपि पृष्टवान् ।
क्वत्यः कुतस्त्यः किं नाम जन्मभूः कैवमादिकान् ॥ ७ ॥
निरर्थकं प्रश्नजालं हित्वा ब्रूहि द्विजोत्तम ।
किमस्ति मयका कार्यं भवतः करवाणि किम् ॥ ८ ॥
मम रूक्षमिवाकर्ण्यैवं वचः स्फुरिताधरः ।
कोपाविष्ट इवोवाच तुष्टान्तःकरणोऽपि सन् ॥ ९ ॥

१—लघ्वाचार्य विरचिता 'पञ्चस्तवी' यस्यां क्रमशः (१) लघुस्तवः,
(२) चर्चास्तवः, (३) घटस्तवः, (४) अम्बास्तवः,
(५) सकलजननीस्तव एवं पञ्च स्तवा विद्यन्ते ।

क्वायं चेतोहरः पाठक्रमश्चेतोहरः स्वरः ।
क्व च वक्राणि रूक्षाणि वचांसि भवतः पुनः ॥ १० ॥
तथा ब्रुवाणं तमहं साकूतं प्रहसन्निव ।
वक्रदृष्टिः समं वक्रं पश्यत्रेवाऽब्रवंस्तदा ॥ ११ ॥
उवाच स पुनस्तात ! वाक्केलिकलहं त्यज ।
यदर्थमागतोऽहं तां जिज्ञासां पूरयाशु मे ॥ १२ ॥
ध्यानं पाठं मन्त्रजपं त्यक्त्वा सर्वमहं स्वकम् ।
भवत्कृतश्लोकपाठाकृष्टचित्तोऽहमागतः ॥ १३ ॥
पञ्चस्तवी गुरुमुखात् पठिता भवताऽस्ति वा ।
व्याख्याने चातुरी नाना शास्त्राऽध्ययनतोऽथवा ॥ १४ ॥
अर्थव्याख्यानसामर्थ्यं यद्यस्ति ननु कर्णयोः ।
मम पीयूषवर्षेण तर्पयेर्विश्वमातरम् ॥ १५ ॥
प्रचलन्तौ सँल्लपन्तावेवं श्रीशारिकाङ्गणे ।
प्रदक्षिणां प्रकुर्वाणौ स्थितौ तरुतले क्वचित् ॥ १६ ॥
"माया कुण्डलिनी[1]" श्लोके श्रोतुमिच्छामि साम्प्रतम् ।
व्याख्यानं सुप्रसन्नार्थं भवद्हृदयसम्म..न् ॥ १७ ॥
एवमुक्त्वोपाविशत् स द्विजस्तरुतले तदा ।
तदिच्छां सफलां कर्तुं प्रेम्णाऽहमप्युपाविशम् ॥ १८ ॥
ओमित्युक्त्वा प्रसन्नार्थां यथामति मया कृताम् ।
श्लोकव्याख्यां समाकर्ण्य तुतोष नितरां द्विजः ॥ १९ ॥
प्रोवाच स महाभागः स्मेरास्यो गूढतत्त्ववित् ।
व्याख्या भवत्कृता नूनं पाण्डित्यपरिपूरिता ॥ २० ॥

१—अयं श्लोकः पूर्णरूपेणेत्थं वर्तते—

माया कुण्डलिनी क्रिया मधुमती काली कला मालिनी,
मातङ्गी विजया जया भगवती देवी शिवा शाम्भवी ।
शक्तिः शङ्करवल्लभा त्रिनयना वाग्वादिनी भैरवी,
ह्रीङ्कारी त्रिपुरा परापरमयी माता कुमारीत्यसि ॥

अत्युत्तमा मनस्तोषकारिणी विदुषां परा ।
एवं व्याख्यानकृद्विद्वान् काश्मीरेऽपि न सम्प्रति ॥ २१ ॥
दृश्यतेऽथापि गूढार्थो वस्तुतो नाऽस्त्ययं खलु ।
संस्कृतज्ञो नाऽस्मि परमुर्दूं जाने च पारसीम् ॥ २२ ॥
अधीताऽस्ति मया पञ्चस्तवी गुरुमुखाम्बुजात् ।
इत्युक्त्वा विरतं तूष्णीम्भूतं प्रावोचमुत्तमम् ॥ २३ ॥
रहस्यार्थं गमयतु भवान्मां कृपयेत्यहम् ।
श्व आगमिष्यामि भवद्वसतिं तां प्रदर्शय ॥ २४ ॥
गतोऽस्तमर्कः समयो नास्तीदानीं यतः खलु ।
अहमित्युक्तवन्तं तमवोचं वसतिं निजाम् ॥ २५ ॥
भवान् दर्शयतां तत्राऽऽगमिष्यामि श्व एव नु ।
श्रुत्वैवमालीकदले प्रचलन् कुत्रचित् तदा ॥ २६ ॥
वसतौ गृहमेकं स दर्शयित्वाऽब्रवीद् वचः ।
शिवजीत्यस्ति मे नाम समेत्याऽत्रैव मां मिल ॥ २७ ॥
श्रुत्वैवं वचनं तस्य वीथीं वेश्म च चिह्नितम् ।
कृत्वा नमस्यगां "हब्बा कदले" वसतिं निजाम् ॥ २८ ॥
श्वोभूतेऽहनि सन्ध्यादि कृत्वाऽगां शिवजीगृहे ।
चत्वरे वेश्मनः स्थित्वा चिह्नितस्य समाह्वयम् ॥ २९ ॥
शिवजी शिवजीत्येवं द्विवारं सिद्धपूरुषम् ।
आह्वानसमकालं स दातुं प्रत्युत्तरं तदा ॥ ३० ॥
पूर्वकायं बहिःकृत्वा द्वारिकातः समाह्वयत् ।
द्वितीयभूमावुपरि प्रायातुं हस्तसंज्ञया ॥ ३१ ॥
स्वास्तीर्णकुतपश्रेष्ठे सोपधाने सुतूलिके ।
सुधूपधूपिते गन्धपुष्पमाल्यैरलङ्कृते ॥ ३२ ॥
द्वारिकासविधे पूते चैकतः स्वासने स माम् ।
उपवेश्य स्वादरेण चैकतः सोऽप्युपाविशत् ॥ ३३ ॥

आरक्तगौरवर्णः स तेजस्वी नाऽतिसुन्दरः ।
मिश्रकृष्णश्वेतकचस्तदानीं समदृश्यत ॥ ३४ ॥

अलक्ष्यसिद्धलक्ष्मा स मानवः सभ्यलक्षणः ।
वयसा षष्टिसप्तत्योर्मध्ये स्यादित्यलक्ष्यत ॥ ३५ ॥

कृत्वा सुस्वागतं दुग्धं संक्वाथ्याऽक्षोटसंयुतम् ।
ससितं पाययित्वा मां प्रोवाच प्रेमभावतः ॥ ३६ ॥

रहस्यार्थं दर्शयामि सावधानमनाः शृणु ।
श्रुत्वा चाऽश्रुतपूर्वं त्वं कुरु तं हृदयङ्गमम् ॥ ३७ ॥

निरुच्यार्थं समापृच्छदर्थः किं हृदयं गतः ।
न गतोऽस्तीत्युक्तवति मय्यूचे स कृपाकरः ॥ ३८ ॥

यथाऽवस्थित एव त्वमुपविष्टो हि निश्चलः ।
भव तेऽहं रहस्यार्थं गमयामि यथासुखम् ॥ ३९ ॥

एवमुक्त्वा निश्चलां स्वां दृष्टिं मयि तथाविधे ।
कृपार्द्रां पातयामास काञ्चिद्विस्मयकारिणीम् ॥ ४० ॥

कञ्चित्कालं तथा दृष्ट्वा दृष्टिमुत्तार्य माऽब्रवीत् ।
रहस्यार्थो हृदि गतो न वा वदतु सुव्रत ॥ ४१ ॥

अद्भुतं तं रहस्यार्थमनुभूय कृतार्थताम् ।
तमवोचमहं पूर्णो रहस्यार्थो मया खलु ॥ ४२ ॥

हृदयङ्गमतां नीतः कृपया भवतां परः ।
आजीवमेतदर्थेऽहं वक्ष्यामि च कृतज्ञताम् ॥ ४३ ॥

रहस्यमन्यदप्येकं पृच्छामि भवतोऽन्तिके ।
भवांस्तदपि सुव्यक्तं प्रकटीकर्तुमर्हति ॥ ४४ ॥

रहस्यं योगिसंसेव्यमिच्छा–साम्राज्यरक्षितम् ।
अनुज्ञां समवाप्याऽहं तस्याऽऽपृच्छं सुखाकरम् ॥ ४५ ॥

क्षणं स मौनमालम्ब्य गिरा मधुरयाऽब्रवीत् ।
रहस्यमेतन्नो वक्ष्ये नोचितः समयोऽधुना ॥ ४६ ॥

अस्मिन् रहस्ये विज्ञाते देहः सद्यः पतिष्यति ।
बह्वस्ति कार्यं सम्पाद्यं देहेन तव लौकिकम् ॥ ४७ ॥

मदिष्टदेवतासेवी मत्प्राणेन समोऽसि मे ।
न किमप्यस्ति तेऽवाच्यं प्रतिजाने तवाग्रतः ॥ ४८ ॥

अवोचं तमहं श्रुत्वा तदुक्तं प्रेमभावतः ।
अन्तःस्निग्धां बहिर्वक्रां कर्णपीयूषभारतीम् ॥ ४९ ॥

विश्वमात्रा समाकृष्य मत्सदेशे भवान् यया ।
सम्प्रापितः सैव पुनः कृपां मयि करिष्यति ॥ ५० ॥

भवन्तं न गतोऽन्वेष्टुमहं मत्सविधे पुनः ।
भवानेवागतः श्लोकरहस्यार्थमुवाच यः ॥ ५१ ॥

प्रापय्य यं कञ्चनान्यं प्रेषयिष्यति विश्वमा ।
मदिष्टं प्रकटीकर्तुं काऽपि चिन्ताऽस्ति मे नहि ॥ ५२ ॥

श्रुत्वैवं मद्वचः सोऽपि पश्यन् गम्भीरया दृशा ।
नाऽहं प्रतारये सत्यं वच्मि कालोऽस्ति नाधुना ॥ ५३ ॥

योग्य इत्येव नाऽवोचं भवत्पृष्ट–सदुत्तरम् ।
इत्युक्त्वा क्षणमास्थाय मौनं वार्तान्तरं व्यधात् ॥ ५४ ॥

वार्तान्तरैर्जागतिकैः कोऽपि कालो व्यतीतवान् ।
एवं यामत्रयं तेन गतं सँल्लपतो मम ॥ ५५ ॥

ततश्चाज्ञां सुप्रसन्नाद् गृहीत्वा वसतिं निजाम् ।
समागत्य प्रदोषस्य यथावत्पारणां व्यधाम् ॥ ५६ ॥

जालन्धरं भगवतीपीठं द्रष्टुं मनस्यभूत् ।
विचारः कोऽपि तेनाऽहं मनस्येवं व्यचिन्तयम् ॥ ५७ ॥

पञ्चाम्बुगमनादूर्ध्वं काश्मीरे पुनरागमः ।
कदा मे स्यादिति ज्ञातुं मया नैव तु शक्यते ॥ ५८ ॥

एकवारं पुनस्तस्य पुरुषस्य महात्मनः ।
दर्शनं कर्तुमर्हामि शिवजीत्यभिधावतः ॥ ५९ ॥

गतान्येवं चिन्तयतः कानिचिद्दिवसानि मे ।
अन्येद्युरथ तं द्रष्टुमहं तद्वसतावगाम् ॥ ६० ॥

सैव वीथिस्तदेवासीद्वेश्माऽपि खलु चिह्नितम् ।
परं नासीत्तत्र कोऽपि शिवजीत्यभिधानवान् ॥ ६१ ॥

शिवजी शिवजीत्येवमाह्वयन्तं पुनः पुनः ।
नरा नार्यश्च तत्रत्या अब्रुवन् विस्मयान्विताः ॥ ६२ ॥

कमाह्वयति कुत्रत्यः कीदृशः स नरः खलु ।
मन्यामहेऽत्रागतवान् विस्मृत्य वसतिं भवान् ॥ ६३ ॥

वेश्म तद्यन्त्रितं कोऽपि नरो वसति नात्र हि ।
नृशून्यस्यास्य गेहस्य स्वाम्येकाकी पुनर्युवा ॥ ६४ ॥

देशान्तरे विश्वविद्यालये पठति साम्प्रतम् ।
कीलयित्वा यन्त्रितानि कोष्ठान्यस्मिन् गृहे किल ॥ ६५ ॥

तेषामन्यतमः कश्चित्सर्वं गेहमदर्शयत् ।
नीचैरुपरिपर्यन्तं गत्वा यन्त्रित—कोष्ठकम् ॥ ६६ ॥

त्रिभूमं तद्गृहं सर्वं दृष्ट्वाऽहं विस्मयान्वितः ।
घटितं सर्ववृत्तान्तं पुनस्तेभ्यो न्यवेदयम् ॥ ६७ ॥

सर्वेऽप्याकर्ण्य वृत्तान्तं ते विस्मयान्वितमानसाः ।
श्रीशारिका - कृपामुक्त्वा गन्तुं मामनुमेनिरे ॥ ६८ ॥

वृत्तमेतद्यथाभूतं यस्मै यस्मै न्यवेदयम् ।
स स सर्वोऽप्यवोचन्मां जगदम्बाविजृम्भितम् ॥ ६९ ॥

नराः काश्मीरवास्तव्याः कत्यपि ब्रुवते स्म माम् ।
धन्योऽस्ति कृतकृत्योऽस्ति भूरिसौभाग्यवान् भवान् ॥ ७० ॥

प्रदक्षिणां प्रकुर्वाणैः श्रीशारी—पर्वताजिरे ।
सौभाग्यशालिभिः पुम्भिः कृतपुण्यैः कदा कदा ॥ ७१ ॥

योगिनी—सिद्ध—सम्मेलवन्त्यो विस्मयकारिकाः ।
भवन्त्येवंविधाः पुण्या घटना बहुभिः समम् ॥ ७२ ॥

तदा प्रभृत्यद्य यावत् स लोचनपथाऽतिथिः ।
अपेक्ष्यमाणोऽप्यभवज्जातु नो सिद्धमानवः ॥ ७३ ॥
वृत्तमाश्चर्यजननमनुभूय नमाम्यहम् ।
भस्माच्छन्नं वह्निमिव तमपि प्राप्तगौरवम् ॥ ७४ ॥
ज्ञातं मया तदा सम्यक् स्वनिवासाऽप्रदर्शने ।
जिज्ञासायां मद्वसतेः कारणं तन्महात्मनः ॥ ७६ ॥
वैमल्यं पूर्णमासाद्य नादज्ञातार्त्ति–हृत्पथः ।
वरिष्ठो ब्रह्मवित्स्फारकलां वेत्ति महाबलः ॥ ७६ ॥
इति गुह्यतमं सिद्धोपदिष्टं प्रकटीकृतम् ।
रहस्यं श्लोकमात्रेण रमन्तामत्र पण्डिताः ॥ ७७ ॥
घटितं वृत्तमेतद्धि सिंहाधिप(१९८७)मिते गते ।
वैक्रमेऽब्दे भाद्रशुक्लत्रयोदश्यां मया सह ॥ ७८ ॥

श्रीशारिकायाः शुभ–पर्वताजिरे,
प्रदक्षिणायां मिलितं स्वभावतः ॥
रहस्ययोगं किल शून्यवेश्मनि,
यो मे ददौ सिद्धनरं नमामि तम् ॥ ७९ ॥

नभ्रनभ्र(२०२०)मित वैक्रमेऽब्दके,
कृष्णजन्म–दिवसेऽब्जवासरे ॥
दृब्धवानमृतवाग्भवो गिरा,
सिद्धदर्शनमिदं सुपर्वणाम् ॥ ८० ॥

बक्शी छिब्बर इत्याख्य—
वैष्णवीदास–वेश्मनि ॥
इन्द्रप्रस्थे देववाण्यां,
निबद्धेयं कृतिः शुभा ॥ ८१ ॥

इति श्रीमदमृतवाग्भवस्य कृतिः

॥ श्रीसिद्धमानवदर्शनम् ॥

——०——

पुस्तकपरामर्शविमर्शः

श्री एन्० एस्० रामानुजताताचार्यः

इह जगति संस्कृभाषासम्बन्धिन्यः बह्वचः पत्रिकाः प्रकाश्यन्ते । तासु शास्त्रीयाः इतरे च बहवो विषयाः तैस्तैर्विद्वद्भिः विलिखिताः पदं लभन्ते । तथा 'पुस्तकपरामर्शः' इति शीर्षकाङ्कितः कश्चिद्भागोऽपि कासुचिदनुसन्धानपत्रिकासु भवति यत्र नूतनतया मुद्रापितानां पुस्तकानां परामर्शः क्रियते । परामर्शवेलायां पुस्तकेषु विद्यमानानां गुणानां दोषाणां चोत्कीर्तनं क्रियते । गुणानां कथनेऽकथनेऽपि वा अवश्यमवरत एको वा दोष उद्भावनीय इत्ययं सम्प्रदायः परामर्शकैराद्रियमाणः पुस्तकपरामर्शभागे शक्योऽवलोकयितुम् । केचन परामर्शकाः वस्तुतोऽविद्यमानमपि दोषं पूर्वोक्तसम्प्रदायपरिपालनबुद्धया वा ग्रन्थकर्तर्यसूयादिना वा प्रकाशयन्तीत्यपि क्वचित् पश्यामः । एतत्तु सर्वथा अनुचितम् ।

"दूष्यं वचो मम परं निपुणं विभाव्यं,
भावावबोधविहितो न दुनोति दोषः ।"

इति रघुनाथशिरोमण्युक्तरीत्या ग्रन्थकर्तुर्भावमवबुध्य विद्यमानस्य दोषस्य प्रकाशनं सहृदयो ग्रन्थकर्ता नूनमाद्रियेत । अविद्यमानस्य दोषस्य उद्भावनं तु न कोऽपि विद्वान् सहेत । पुस्तकपरामर्शेषु एवमपि क्वचिद् भवतीति तत्र पत्रिकासम्पादकप्रकाशकैर्जागरूकैर्भवितव्यम् इत्येतत्तत्त्वाविर्भावायैव लेखोऽयं मया लिख्यते ।

तिरुपतिस्थेन केन्द्रीयसंस्कृतविद्यापीठेन १९७२ तमे संवत्सरे नागेशभट्टविरचितत्वेन सम्भाव्यमानः 'ज्ञापकसंग्रहाभिधानो' ग्रन्थः मदीयविवृत्याख्यव्याख्यासमेतः मुद्राप्य प्रकाशितः । अस्मिन् ग्रन्थे परिभाषाव्यतिरिक्तानि ज्ञापकसिद्धानि महाभाष्योपनिबद्धानि वचनानि सङ्कलितानि । अयं ग्रन्थो दक्षिणापथे अपरनागेशत्वेन प्रख्यातैः महामहोपाध्यायैः श्रीमुष्णम् सुब्बरायाचार्यैः नागेशकृतत्वेनोक्तः तत्पुत्रैः महामहोपाध्यायैः सेतुमाधवाचार्यैः श्री आर० पार्थसारथिभट्टाचार्याणां हस्ते मुद्रणार्थमर्पितः पंचाशद्वर्षेभ्यः पूर्वं भट्टाचार्यैः आन्ध्रलिप्यां मुद्रापितश्चाधुना दुर्लभो जातः । सूत्रतुल्यः दुरवगमश्चायं ग्रन्थः सरलविस्तृतव्याख्यया सह मुद्रापणीय इति भट्टाचार्यैः प्रेरितोऽहं सावधानं महाभाष्यादिग्रन्थालोडनपूर्वकं व्याख्यानं विलिख्य तेन सह विद्यापीठद्वारा प्राकाशयम् । प्रकाशनसमारोहश्च भूतपूर्व उपशिक्षामन्त्रिणां डि० पि० यादवमहोदयानामाध्यक्ष्ये सम्पन्नः । तस्मिन् समये डा० रामकरणशर्मप्राध्यापकश्रीकृष्णशर्मप्रभृतिभिर्बहुधा प्रशंसितोऽयं ग्रन्थः । तस्मिन् ग्रन्थे उपोद्घाते 'अयं ग्रन्थो नागेशकृत इत्यत्र नास्ति प्रबलं प्रमाणम् । तथापि उद्योतेन सह बहुत्र सादृश्योपलम्भात् अस्त्यवकाशः

विद्यापीठ के महत्वपूर्ण प्रकाशन

१. काश्मीरेतिहासः	पं० श्रीहनुमत्प्रसादशास्त्री	15.00
२. गीतिकादम्बरी	श्रीअमीरचन्द्र शास्त्री	20.00
३. अध्वरमीमांसाकुतूहलवृत्ति भाग I	सं० श्रीपट्टाभिरामशास्त्री	30.00
४, ,, भाग II	,,	30.00
५. ,, भाग III	,,	15.00
६. ,, भाग IV	,,	31.00
७. पाणिनि, कात्यायन एण्ड पतञ्जलि	श्री के० माधवकृष्ण शर्मा	15.00
८. ऋग्वेदकविविमर्शः	डॉ० मधुकर गो० माईणकर	3.00
९. पञ्चामृतम्	पांच विद्वानों के भाषणों का संग्रह	15.00
१०. प्रमाणप्रमोदः	म० म० चित्रधरशर्मा, सं० श्रीमती उज्ज्वला शर्मा	7.50
११. नित्यकर्मप्रकाशः	श्री भवानीशंकर त्रिवेदी	4.00
१२. संस्कृत-साहित्य में शब्दालङ्कार	डॉ० रुद्रदेव त्रिपाठी	40.00
१३. ऋतु इन संस्कृत लिटरेचर	डॉ० वी० राघवन्	30 00
१४. रससिद्धान्तः	डा० नगेन्द्र, अनु० श्रीअमीरचन्द्र शास्त्री	15·00
१५. बौद्धालङ्कारशास्त्रम्	अनु० तथा सं० डॉ० ब्रह्ममित्र अवस्थी	15-00
१६. सञ्चारी भावों का शास्त्रीय अध्ययन	डॉ० रघुवीरशरण व्यथित	20.00
१७. अध्यनन-माला	(प्रथम कुसुम)	10.00
१८. प्रवचन-परिजातः	दो विद्वानों के भाषणों का संग्रह	6.00
१९. चान्द्रव्याकरणवृतेः समालोचनात्मकमध्ययनम्	डॉ० हर्षनाथमिश्र	23.00
२०. महामहोपाध्यायश्रीपरमेश्वरानन्दनशास्त्रि-स्मृतिग्रन्थ		35.00
२१. भाषणभूषण—६ भाषणों का संग्रह		1.25
२२. राघवाह्निकम् (गेयकाव्य)	सं० तथा अनुवादक डॉ० रुद्रदेवत्रिपाठी	1.00
२३. जीवन-परिमल (म० म० श्रीपरमेश्वरानन्द शास्त्री का जीवन-चरित एवं संस्मरण)	लेखक डॉ० रुद्रदेव त्रिपाठी	3.00
२४. रससीमांसा (सटीक)	अनुवादक डा० रुद्रदेव त्रिपाठी	1.25
२५. देवीपुराणम्(आलोचनात्मक संस्करण)	स. डॉ० पुष्पेन्द्रकुमार शर्मा	40.00
२६. श्रीमहावीर परिनिर्वाणस्मृतिग्रन्थ	प्र० सं० डॉ० मण्डन मिश्र	21.00
२७. श्रीमहावीर—चरितामृतम्	डा०रुद्रदेव त्रिपाठी	1.0)
२८. कृष्णयजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता, सायणभाष्य अनुवाद		यन्त्रस्थ
२९. अन्वेषणा	प्र०सं० डॉ० मण्डनमिश्र	33 00
३०. व्याख्यान-वल्लरी	सम्पादक डॉ० रुद्रदेव त्रिपाठी	4.00
३१. चित्रबन्धावतरिका	सम्पादक एवं अनु० डॉ० रुद्रदेव त्रिपाठी	2.50
३२. शाङ्करस्तोत्रद्वयम्	प्र. सं डॉ०सी आर० स्वामिनाथन	1.00
३३. धूर्तनर्तकम् (प्रहसनम्) श्रीसामराजदीक्षित कृत मूल	स०-श्रीबाबूलालशुक्ल	

प्राप्ति स्थानः—

श्रीलालबहादुरशास्त्री केन्द्रीय संस्कृत विद्यापीठ

१/६ शान्तिनिकेतन, नई दिल्ली-२१